

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance

4

Številka: 450-03/14-24/ EPA 2026-VI
Ljubljana, 8. 9. 2014

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05- UPB1 in 95/09 - odl. US), oblikovala naslednje

P o r o č i l o

k Letnemu poročilu Banke Slovenije za leto 2013 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2013 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančnemu načrtu Banke Slovenije za leto 2014

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance je na 24. seji 4. 9. 2014 obravnavala Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2013 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2013 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2014.

Komisija se **je seznanila** s poročilom.

Uvodoma je bila predstavljena vloga in dejavnost Banke Slovenije v preteklem letu pri izvajanju nekaterih strukturnih reform, ki naj bi zagotavljale vzdržnost sistema javnih financ. Obsežna rekapitalizacija petih slovenskih bank, ki je imela podlago v predhodno izvedenih skrbnih pregledih kakovosti sredstev in obremenitvenih testih, je sicer občutno prispevala k povečanemu dolgu države (dolg države je konec 2013 znašal 25,2 milijarde EUR, kar je za 6,1 milijarde EUR več kot v predhodnem letu) in dodatno obremenila javne finance, vendar pa je po mnenju Banke Slovenije, glede na njeno vlogo pri skrbi za finančno stabilnost Slovenije, treba s sanacijo bančnega sistema nadaljevati. Pozitivne posledice izvedenih ukrepov so se pokazale tudi pri zniževanju zahtevane donosnosti na dolgoročnih vrednostnih papirjih slovenske države, seveda pa bodo uvodni sanaciji bančnega sistema morali slediti ukrepi za zmanjševanje zadolženosti podjetij in prestrukturiranje bank, pri čemer bo imela pomembno vlogo tudi Banka Slovenije.

Upoštevanje Priporočila Evropskega sveta so bili izvedeni pregledi kakovosti sredstev in stresni testi nekaterih slovenskih bank ter sprejeti ukrepi, na podlagi katerih so banke oblikovale dodatne oslavitve in rezervacije, del terjatev pa prenesle na Družbo za upravljanje terjatev bank, kar je imelo za posledico ponovno zmanjšanje bilančne vsote bančnega sistema, tokrat za rekordnih 5,7 milijarde EUR, na 40,4 milijarde EUR.

V razpravi so člani komisije izrazili mnenja v zvezi z delovanjem bančnega sistema in zastavljali nekatera vprašanja:

- Zakaj je prišlo do razmeroma velike razlike v oceni ustreznosti slovenskih bank med prvotno oceno Banke Slovenije in neodvisnih izvajalcev stresnih testov, ki so bili podlaga za mnenje Evropske komisije o ustreznosti prenosa slabih terjatev bank na Družbo za upravljanje slabih terjatev (DUTB)?

Pojasnjeno je bilo, da je bilo v procesu prenosa slabih terjatev na DUTB treba preveriti vrednost vseh terjatev, ki so bile predvidene za prenos, da bankam ne bi bila neupravičeno dodeljena nedovoljena državna pomoč. Pri tem sta bili sama izvedba in metodološki pristop stresnih testov praktično identična, ena izmed glavnih razlik pri izvedbi in rezultatih stresnih testov, ki so se pokazali kot slabši od predhodnih ocen Banke Slovenije, pa je izhajala iz različnih predpostavk makroekonomskih agregatov Evropske komisije in Banke Slovenije, ki pa se stalno spreminjajo. Pojasnjeno je bilo tudi, da metodo vrednotenja določa Evropska komisija in je praviloma bolj konzervativna, saj mora biti zagotovljena dolgoročna vzdržnost in uspešna sanacija prejemnikov državne pomoči, pri stresnih testih pa je bil upoštevan pristop po t. i. likvidacijski vrednosti in ne tržni vrednosti nepremičnin s predpostavko, da je treba premoženje unovčiti v šestih mesecih. Takšen pristop lahko sicer po mnenju članov komisije z verižno reakcijo povzroči poslovnim subjektom (bankam in komitentom bank) potencialno škodo, saj lahko kupci ob rokavno omejeni nujni prodaji vršijo pritisk na dodatno in nerealno nižanje cen premoženja, zato bi v primerih, v kakršnih se je tokrat znašla Slovenija, morali poiskati mehkejše rešitve kot je ta, po kateri je treba premoženje prodati v šestih mesecih in to obdobje nekoliko podaljšati.

Komisija ob tem opozarja tudi na problem, ko so se v javnosti v procesu izvedbe stresnih testov pojavljale nepreverjene informacije o poslovanju bank, ki bi lahko imele zaradi reakcije komitentov dolgoročnejši negativni učinek na njihovo poslovanje. Komisija apelira, da se v takšnih in podobnih primerih javnost prek medijev sprotno in korektno seznanja tudi s pozitivnimi informacijami oziroma rezultati.

- Kako bo Banka Slovenije ravnala v prihodnje, da v Sloveniji ne bo v kratkem času prišlo do potrebe po vnovični dokapitalizaciji bank in, ali ocenjuje, da bo povečana likvidnost bank zagotovila, ob tem ko še vedno ni pripravljena in sprejeta strategija, ki bi dala odgovor na vprašanje kam bo šel razvoj posameznih delov gospodarstva v prihodnje, povečano rast?

Zagotovljeno je bilo, da je redna praksa Banke Slovenije nadzor bančnega poslovanja z izvajanjem stresnih testov, ki so pravzaprav orodje ocenjevanja za povečano pozornost nad poslovanjem bank v prihodnje. Ker se gospodarsko okolje stalno spreminja, se z vsako izvedbo stresnih testov določijo najbolj verjetne spremembe makroekonomskega okolja ter ugotavlja, kako se banke odzivajo na te spremembe. Redno se izvaja tudi pregled kakovosti sredstev, vendar v manjšem obsegu in manj podrobno, kot je bilo to storjeno v letu 2013, predvidena pa je nadzorniška aktivnost in pregledi sistemskih bank tudi v letu 2014.

Predvideno je tudi, da bo k zaščiti stabilnosti celotnega finančnega sistema prispevala ustanovitev odbora za finančno stabilnost, ki bo pristojen za oblikovanje makrobonitetne politike v Republiki Sloveniji, z zmanjševanjem kopičenja sistemskih tveganj.

Glede likvidnosti bančnega sektorja in aktivnosti bank je moč ugotoviti, da banke pospešeno iščejo komitente za plasiranje prostih sredstev, vendar so še vedno problem gospodarski subjekti, ki se še niso izvili iz krča in ne uporabljajo razpoložljivih kreditnih možnosti.

- Glede na navedbe v poročilu, da bo prednostna naloga Banke Slovenije v letu 2014 krepitev aktivnosti za spremembe sistema jamstva za vloge, je bilo zastavljeno vprašanje, v kateri smeri se bo odvijala ta aktivnost?

Navedbe v letnem poročilu se nanašajo na predvidene spremembe Zakona o bančništvu, s katerimi naj bi vzpostavili ex-ante sistem jamstvenih shem, tako da bi banke vnaprej zagotovile sredstva v jamstveni sklad in bi se na ta način v največji meri zmanjšal pritisk na sredstva iz proračuna.

- Glede na to, da Banka Slovenije bdi nad kapitalsko ustreznostjo slovenskih bank, je bilo zastavljeno tudi vprašanje, ali izvedena dokapitalizacija bank ni bila zasnovana preširoko oziroma ni bila preobsežna?

Zagotovljeno je bilo, da je bila izvedena dokapitalizacija ustrezna, pri čemer pa bi bila potreba po dokapitalizaciji bistveno nižja, če bi bili ustrezni ukrepi sprejeti pred dvema letoma.

- Ob ugotovitvi, da je treba zagotoviti zdravo konkurenčnost in profitabilnost bank v slovenskem prostoru, se zastavlja vprašanje prevelikega števila bank in nujnosti, da se pristopi k zmanjševanju števila bank.

V bankah, ki sicer ne bodo v celoti zagotovile razpoložljivega kapitala glede na kapitalske zahteve, vendar pa bo podana ocena, da se ob izvedenih ukrepih za krepitev stabilnosti lahko vzpostavijo pogoji za njihovo dolgoročno uspešno poslovanje, po mnenju Banke Slovenije ni razlogov za njihovo likvidacijo, do katere je sicer v znanih primerih že prišlo. Po mnenju komisije pa se ne sme ponoviti situacija, ko bodo v proces saniranja vključene banke, ki so se izkazale kot vzorčni primer, kako se ne sme poslovati.

- Kakšna naj bo optimalna velikost kreditiranja bančnih komitentov v prihodnje?

Odgovornost Banke Slovenije je v preprečevanju prelahkotnega in preobsežnega bančnega kreditiranja, še posebno v obdobju poceni denarja, ki bi presegal zmožnosti države.

- Ali politika plač v bančnem sektorju in v Banki Slovenije sledi politiki plač in realnemu zniževanju plač v gospodarstvu in javni upravi?

Dan je bil pozitiven odgovor, pri čemer je bilo zagotovljeno, da so bili občutnejšega znižanja plač deležni delavci z individualnimi pogodbami.

* * *

Za poročevalko komisije je bila določena predsednica komisije mag. Marija Lah.

Predsednica
mag. Marija Lah, l.r.